

3. L'APRENTATGE PER OBSERVACIÓ O MODELATGE: ALBERT BANDURA

- El psicòleg Albert Bandura (1925) va desenvolupar una teoria de l'aprenentatge coneguda com a **teoria social de l'aprenentatge**.
- Bandura afirma que les persones aprenen a través de l'observació de la conducta dels altres. L'esquema és una persona (subjecte) que observa a una altra persona (model).
- Aquesta **observació** és causada perquè l'atreu el **model**, ja sigui perquè és semblant al subjecte o perquè és atractiu. L'observació produeix un **efecte de «modelatge»**, és a dir, el subjecte imita la persona que fa de model.
- Aquest mecanisme funciona des de la infància i dura tota la vida de les persones.

- Els **models** són els pares, els amics, els familiars i la resta de persones que envolten el subjecte o que aquest pot observar.
- També actuen com a models personatges socials: actors i actrius, líders polítics o religiosos, cantants o personatges de ficció.
- Bandura va observar, a més, que aquest aprenentatge per observació o modelatge no requeria necessàriament un reforç, és a dir, un premi o un càstig perquè el subjecte aprengués, amb la qual cosa es contradeia els mecanismes del condicionament clàssic i del condicionament operant.

3.1. LES QUATRE FASES DEL PROCÉS DE MODELATGE

■ Bandura distingeix dos moments en el procés de modelatge: l'adquisició de la conducta i l'execució de la conducta.

■ **a) L'adquisició de la conducta està constituïda per dos processos:**

■ **i. Atenció.** Es la primera fase en la qual el subjecte (la persona que aprèn) es fixa en el model (la persona a imitar). Observa com és el model, quines conductes té i quines característiques posseeix.

■ **ii. Retenció.** Es un procés mental en el qual el subjecte recorda i memoritza tot allò que ha observat en el model. Crea en el seu cervell imatges que recreen la conducta del model, frases i elements que li permetin recordar amb precisió aquesta conducta.

- **b) L'execució de la conducta també té dos processos:**
- **iii. Reproducció.** El subjecte reprodueix i executa la conducta que ha observat i retingut del model.
- La decisió de reproduir la conducta està relacionada amb la fase següent: la motivació.

3.1. LES QUATRE FASES DEL PROCÉS DE MODELATGE

■ **iv. Motivació.** Per executar la conducta cal una motivació. Els elements motivadors poden ser de tipus clàssic -com ara el **reforç** en forma de premi o càstig-; l'**aprovació dels altres** -si s'executa aquesta conducta apresada per imitació-; o bé la **importància social** que té el model.

■ En les seves experiències, Bandura també va comprovar que en molts aprenentatges per imitació no hi havia cap motivació específica, a part de l'atracció que produeix el model.

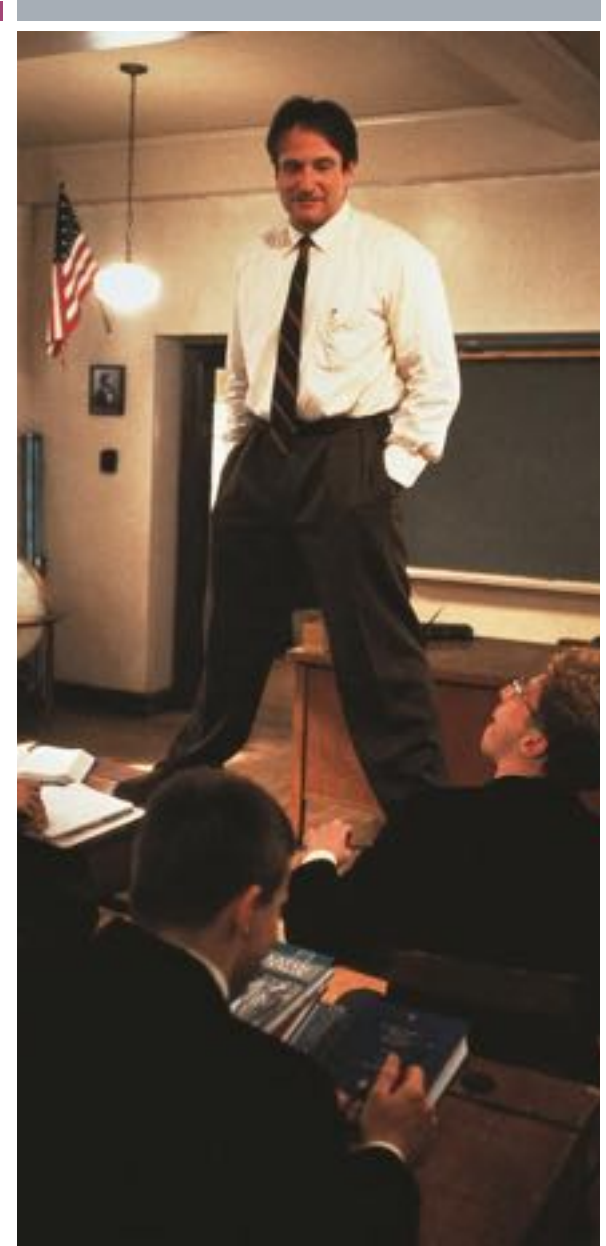

3.2. LA CULTURA AUDIOVISUAL I ELS MODELS D'APRENTATGE

- La gran diferència entre la teoria social de l'aprenentatge i el conductisme clàssic és que Bandura dona importància al pensament de la persona i a la seva **capacitat per decidir** si imita o no allò que observa. La teoria d'aprenentatge per modelatge explica la **transmissió social** dels coneixements en les cultures.

■ Els infants aprenen dels pares els valors, els hàbits i les conductes bàsics per imitació. En el mateix sentit es parla del fet que les persones tenen **mentors** o models ideals. Es tracta de persones que les han influït de manera significativa en les seves creences, els seus hàbits i estils de conducta, i que han imitat.

- L'existència de la cultura audiovisual (pel·lícules, televisió, publicitat...) provoca que els infants, adolescents i adults tinguin **nous models** per poder imitar, a més dels models propers d'amics i familiars. Les conductes i valors dels herois de les pel·lícules, els cantants dels videoclips, les estrelles de la televisió o els anuncis són també models que serveixen per aprendre.

Per exemple, Bandura va analitzar com els nens aprenen conductes agressives, ja siguin físiques o verbals, per imitació dels adults que els envolten i, per tant, també per imitació de l'agressivitat en una pel·lícula, un videojoc o una sèrie televisiva.

